

Сабіна СЄЧИНА,
orcid.org/0000–0002–3397–7155

аспірант
Інституту філології
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
(Київ, Україна) sabinasiechina@gmail.com

ПОБУДОВА ТА АНАЛІЗ АСОЦІАТИВНОГО ПОЛЯ КОНЦЕПТУ «ІДЕНТИЧНІСТЬ» У МОВНІЙ КАРТИНІ СВІТУ ЧИЛІ

Статтю присвячено аналізу особливостей асоціативного експерименту в чилійській мовній свідомості. Опрацювання даних асоціативного експерименту полягало в кількісному та частотному аналізі мовного матеріалу, який отримано шляхом анонімного анкетування носіїв чилійського національного варіанта іспанської мови. Здійснений експеримент дав можливість описати макроструктуру концепту «ідентичність» у мовній картині світу Чилі та виявити її лінгвокультурний аспект. Кількісний аналіз зазначеного концепту виявив домінуючі ознаки в його структурі, а частотність реакцій на слово-стимул розкрила його прототипічне, стереотипне сприйняття чилійцями.

Ключові слова: асоціативний експеримент, мовна картина світу, асоціативне поле, інформант, комунікативне значення, національно-культурний компонент семантики.

Sabina SIECHINA,
orcid.org/0000–0002–3397–7155
Ph. D. of III year of study at the Institute of Philology
Taras Shevchenko National University
(Kyiv, Ukraine) sabinasiechina@gmail.com

CONSTRUCTION AND ANALYSIS OF THE ASSOCIATIVE FIELD OF THE CONCEPT “IDENTITY” IN THE CHILE LANGUAGE PICTURE OF THE WORLD

One of the most effective methods of studying linguistic consciousness is an associative experiment, in which the native speaker acts not only as an informant who reports his knowledge of the language but also as a respondent with his own system of values and motives. Associative experiment helps to consider not only the semantics of the concept, but also language stereotypes, specific features of the mentality, that is, associative experiment is an effective way of accessing the speech consciousness of a person. Each concept corresponds to a certain associative field, which is a fragment of the image of the world of a particular ethnic group, recorded in the minds of the carrier of a particular culture, its motives, assessments, and, consequently, its cultural stereotypes.

The use of the associative experiment in the study of the semantic content of the concept “identity” in the Chilean language picture of the world is explained by the possibility of obtaining information about the emotional and appraisal character and the definition of the linguistic material. As a result of experiment were received more than one thousand word-reactions. To describe the content of the concept under study, were used generalized results obtained in free and directed associative, since the combined features have an index of frequency of use, which allows them to be correctly placed in the final model of the concept model. The received word-reactions formed the associative field of the investigated concept. The associative field is structured in accordance with a model that contains the nucleus, the nuclear core, the near and far periphery.

The experiment made it possible to describe the macrostructure of the concept “identity” in the Chilean language picture of the world and to reveal its linguistic and cultural aspect. The research has shown how great is the associative field of the concept “identity”. In many associations the connotations of national belonging, national unity, and patriotism are explicitly expressed. Informants also note that it would be wrong to identify and reduce the complexity and diversity of the concept of identity in modern Chilean society to a simple model, since identity also affects on the formation of social circles and classes. The common responses to the stimulus of *identidad* were lexical items to refer to identity documents, identity control, guarantee security for all, equal rights in society.

Prevalence of definitions to describe the concept of patriotic feelings and national unity within the association and subjective definitions analysis makes it possible to conclude that the concept “identity” is one of the key concepts in the Chilean modern linguistic consciousness.

Key words: associative experiment, linguistic picture of world, associative field, informant, communicative meaning, national-cultural component of semantics.

Постановка проблеми. У своїх дослідженнях З. Д. Попова та Й. А. Стернін постулюють те, що аналіз мовної свідомості передбачає процес, в якому вивчення одиниць мови і мовних структур виявляє їхній психологічно реальний зміст – в якому реальному, «психологічно достовірному» наборі семантичних компонентів те чи інше значення перебуває у свідомості народу, зберігається в його мовній пам'яті; в яких відносинах за шкалою яскравості й актуальності перебувають між собою окремі смислові компоненти, що утворюють семантику слова; чи є релевантними смислові зв'язки слів і структур у мовній пам'яті носія мови (Попова, Стернін, 2003: 43). У зв'язку із цим одним із найбільш ефективних методів дослідження мовної свідомості є асоціативний експеримент, в якому носій мови виступає не тільки як інформант, який повідомляє про своє знання мови, а й як респондент зі своєю системою цінностей і мотивів. Для дослідження семантичного наповнення концепту «ідентичність» у мовній картині світу Чилі в асоціативному експерименті взяло участь 100 носіїв чилійського національного варіанта іспанської мови. Респондентів диференційовано за віком: вікова група студентів (20–28 років), середня вікова група (29–40), старша вікова група (40–60); статтю; географічним походженням; рівнем освіти та професією.

Експеримент організовано у формі анонімного анкетування, де учасникам запропоновано дати відповідь на запитання, які стосувалися досліджуваного концепту. Під час вільного асоціативного експерименту учасники мали надати асоціації на слово-стимул, яке збігалось з іменем досліджуваного концепту. Словом-стимулом став досліджуваний нами концепт «ідентичність» (*“identidad.”*). Питання сформульоване так: які перші асоціації спадають Вам на думку, коли згадується поняття «ідентичність»? Респонденти мали дати першу відповідь, що спадала їм на думку, та не були обмежені в кількості висловлених асоціацій. На етапі спрямованого асоціативного експерименту інформанти мали підібрати прикметники та дієслова, які вони пов'язують зі словом-стимулом. Питання сформульоване так: за допомогою прикметників коротко опишіть сучасну чилійську ідентичність; які дієслова Ви асоціюєте з поняттям «ідентичність»? Особливістю експерименту є обмеженість у наданні відповідей частинами мови, а саме прикметниками та дієсловами. Методика спрямованого асоціативного експерименту дає можливість визначити синтагматичні зв'язки, наявні у свідомості чилійців між іменем концепту та його асоціатами.

Під час рецептивного експерименту, спрямованого на виявлення, сприйняття та розуміння концепту носієм мови, учасникам потрібно було дати протилежні визначення слова-стимулу. Питання було такого типу: вкажіть слова або словосполучення, що позначають поняття, протилежне ідентичності.

Здійснення експерименту із застосуванням суб'єктивних дефініцій покликане виявити ознакову та дефініційну структури концепту. На цьому етапі респондентам потрібно було відповісти на таке питання: як би Ви визначили ідентичність? Для виявлення суб'єктивно-оцінного ставлення учасників до слова-стимула, їм запропоновані питання такого змісту: яку роль відіграє поняття «ідентичність» у Чилі? які позитивні та негативні сторони має поняття «ідентичність» у чилійському суспільстві? Питання такого змісту передбачали розгорнуті відповіді. Вони дають можливість отримати багатий мовний матеріал на виявлення реакцій з емоційно-оцінною конотацією, визначити ціннісний компонент досліджуваного концепту.

Аналіз досліджень. Асоціативний експеримент серед інших методів реконструкції мовної свідомості посідає особливе місце, оскільки дозволяє максимально наблизитися до ментального лексикону, вербальної пам'яті, культурних стереотипів окремого народу. Його можна розглядати як «специфічний для певної культури та мови» асоціативний профіль «образів свідомості, що інтегрує в собі розумові та чуттєві знання, якими володіє конкретний етнос» (Уфимцева, 2001: 66). Такі науковці, як А. П. Клименко, Ю. Г. Караулов, О. О. Залевська, Н. В. Уфимцева, у своїх дослідженнях індивідуальної та колективної мовної свідомості дійшли спільного висновку про те, що мова може і повинна бути представлена не тільки в традиційному вигляді системних зв'язків або сукупності текстів, але й через асоціативно-вербальну мережу, яка корелює з мовленнєвою здатністю носія мови. Ефективність застосування методики асоціативного експерименту з метою вивчення лексики доведена багатьма вченими (О. О. Леонт'єв, В. П. Белянін, А. П. Бабушкін, О. С. Кубрякова).

Використання асоціативного експерименту в дослідженні семантичного наповнення концепту «ідентичність» у мовній картині світу Чилі пояснюється можливістю отримання інформації емотивного й оцінного характеру та визначення мовного матеріалу.

Мета статті – визначити та дослідити експериментальним шляхом зміст концепту «ідентич-

ність» у мовній картині світу Чилі, виявити його вікову, гендерну та географічну специфіку.

Виклад основного матеріалу. У результаті вільного асоціативного експерименту виявлено 400 асоціацій на стимул *identidad*. Серед них можна виокремити просто слова (*calidad, vida, continuidad*), різноманітні словосполучення (*materiaprima, procesodeforja*) та вільні висловлювання (*unrol crucial, una reflexividad lógica, el noble espíritu cristiano*). Асоціативне поле, сформоване реакціями на стимул *identidad*, змодельовано як структуру, яка має ядро, приядерну зону, ближню та дальню периферію.

Ядро асоціативного поля на стимул *identidad* становлять найбільш частотні, стереотипні реакції. Це такі слова-асоціати, які ми подаємо в порядку спадання за частотністю вживання: *individualidad* (26), *igualdad* (24), *identificación* (22), *autorrealización* (20), *autenticidad* (20), *libertad* (18), *dignidad* (17), *individuo* (17), *personalidad* (16), *tolerancia* (16), *seguridad* (15), *homogeneidad* (15), *carácter* (14), *noble espíritu* (14), *construcción de la identidad* (14), *carné* (13), *cédula* (12), *chilenidad* (12).

Приядерну зону асоціативного поля на стимул *identidad* представлено асоціатами: *patriotismo, patria, sociedad, nación, generación, país, modo de identificación, documento, tarjeta, perfil, registro, etnicidad, pueblo, comunidad, población, familia, entorno, unidad, satisfacción, solidaridad, respeto, éxito, bienestar común, oportunidades, superación, profesionalización, tradición, educación, formación, orinetación, conocimientos, espíritu, fortalecimiento, conformación, reconocimiento, reflexividad, trayectoria, experiencia, capacidad de resistir, fe, cristianidad, inteligencia, persistencia*.

Ближню периферію асоціативного поля на стимул *identidad* становлять такі стимули: *porotos, cosmovisión, símbolo, cultura, rituales, ceremonias, eventos, cueca, memoria colectiva, vida, caridad, amor, corazón, esencialidad, afinidad, búsqueda, complejidad, subjetividad, negación, esfuerzo, cacique (un hombre rico), canchero (un hombre con mucha personalidad), prosperidad, propiedad*.

Дальню периферію асоціативного поля на стимул *identidad* становлять такі лексеми: *diversidad, liberación, mino (chico atractivo), mina (chica atractiva), continuidad, utilidad, crisis, núcleo, pertenencia, contexto, centralidad, naturalidad, proyecto, sacrificio, carrera, sostenibilidad, fracaso, protección, control, orden, universidad, competencia, salario, papurri, socio, jetón, indio, entidad, subconsciente, consuelo, permanencia*.

Під час інтерпретації й оброблення даних, отриманих у результаті здійсненого вільного асо-

ціативного експерименту, всі отримані реакції ми диференціювали за трьома типами реакцій за змістом зв'язків: реакції як семантичні множники; реакції, які зображають сферу функціонування, та реакції з емоційно-оцінною конотацією. У результаті здійсненого дослідження ми визначили процентне співвідношення кожного типу реакцій в асоціативному полі. На першому місці виявилися реакції з емоційно-оцінною конотацією стимулу *identidad*, на другому – реакції як семантичні множники стимулу, на останньому – реакції, які відображають сферу функціонування стимулу.

До реакцій з емоційно-оцінною конотацією (52%) ми відносимо такі:

а) емотивні мовні одиниці: *satisfacción, solidaridad, caridad, amor, consuelo, seguridad, dignidad, afinidad*;

б) професійна діяльність: *oportunidades, experiencia, orden, pertenencia, proyecto, agente, aumento, sostenibilidad, protección, utilidad, evaluación, seguridad, competencia, salario, profesionalización*;

в) національна єдність: *unidad nacional, bienestar común, sacrificio, prosperidad, patriotismo, noble espíritu, crisis social y simbólica, territorialización, entidad, etnificación, etnogénesis*;

г) суспільні й особисті чесноти: *esfuerzo, capacidad de resistir, fe, construcción de la identidad, fortalecimiento, cosmovisión, permanencia, respeto, libertad, reconocimiento, éxito, superación, cristianidad, inteligencia, corazón, persistencia*;

г) культура та традиції: *tradición, porotos, chilenedad, símbolo, cultura, cueca, memoria colectiva*;

д) суспільний порядок: *policía, control, protección, orden, propiedad, privatización, liberación, hegemonización*;

е) номінації на позначення пошуку та відхилення: *búsqueda, carrera, complejidad, negación, fracaso, subjetividad*;

є) номінації на позначення рис характеру: *caracho, carbonero, indio, pelador – mal genio, enojado; pelota, pelotudo, vaca, jetón, jiberto, mamerto, menso, merme, mongo, mongolico, hueco, huevón – tonto, idiota; latoso, latero, lenteja – lento, calmado; yunta, socio, paleta, papurri – mejor amigo; pelusa, pelusón, quedado, sapo, ladrillo, negrero – molesto*;

ж) номінації на позначення осіб: *cabra (niña), yegua, cambajana (mujer fácil), pierna (mujer), vejestorio (persona mayor), gallo, lolo (persona joven), mino (chico atractivo), mina (chica atractiva), lanza (ladrón), huasa (campesino chileno), cacique (un hombre rico), canchero (un hombre con mucha personalidad)*.

Реакції як семантичні множники (30%) вербалізовані мовними одиницями із значенням «гендерна рівність», «конформація», «рефлексивність», «шлях», «індивідуальність», «само-реалізація», «автентичність», «ідентифікація», «сутнісність», «дух», «єдність», «персона», «однорідність», «характер», «особистість»: *igualdadde género, conformación, reflexividad, trayectoria, individualidad, autorrealización, autenticidad, identificación, esencialidad, espíritu, unidad, individuo, homogeneidad, carácter, personalidad*.

Реакції, які відображають сферу функціонування (18%):

а) спільнота людей: *sociedad, nación, generación, país, etnicidad, pueblo, patria, comunidad, población, familia, entorno*;

б) освіта: *universidad, escuela, colegio, educación, formación, orinetación, conocimientos*;

в) спосіб ідентифікації: *modo de identificación, carné, cédula, documento, tarjeta, perfil, registro*;

г) урочисті заходи: *rituales, ceremonias, eventos, lascelebraciones de laIndependencia, el día de las Glorias del Ejército y las Fuerzas Armadas, las cuentas anuales de los gobiernos*.

На етапі спрямованого асоціативного експерименту ми виявили синтагматичні зв'язки лексеми *identidad*, тобто її сполучуваність із прикметниками та дієсловами. Здійснений аналіз продемонстрував, що учасники найчастіше асоціюють лексему *identidad* із прикметниками з таким семантичним значенням: «вільна» – *libre* (22); «особиста» – *personal* (17); «чилійська» – *chilena* (16); «сильна» – *fuerte* (13), *resistente* (12), *fortacha* (12), *robusta* (10); «національна» – *nacional* (10); «чужа» – *extranjera* (9), *afuerina* (9). Ці ознаки визначені як стереотипні. Досить часто траплялися лексеми, які характеризували *identidad* так: та, що має удачу, – *cuevuda* (9), *afortunada* (8), *suertuda* (8); священна – *sagrada* (8); природна – *natural* (8); можлива – *posible* (7); об'єктивна – *objetiva* (7); фальшива – *falsa* (7), *mentirosa* (6), *chivera* (6), *embustera* (5); типова – *odrinaria* (5), *guachaca* (5); здібна – *capaz* (5), *caperuzo* (5); чудова – *estupenda* (5), *excelente* (4), *bacán* (4), *pulenta* (4), *magnífica* (4); щаслива – *felizcote* (4), *feliz* (3), *despreocupada* (3); приваблива – *atractiva* (3), *buenamoza* (3); та, що розчарувала, – *decepcionante* (3), *falluta* (3), *desilusionante* (3), *fallada* (2); та, що вражає, – *sorprendente* (1), *abismante* (1); вимоглива – *exigente* (1), *regodeóna* (1); провокативна – *provocativa* (1), *sugerente* (1), *insinuante* (1).

Емоційно-експресивні визначення номінуються прикметниками: *tierna* (3), *aficionada* (3), *amateur* (2), *amorosienta* (2).

Одиничні асоціативні визначення містять семи регіонального походження: *poblacional, alacalufe* (relativo a la etnia de aborígenes canoeros nómades en la Patagonia Occidental de Chile), *huilliche* (relativo a una etnia originaria del centro-sur de Chile), *picunche* (relativo al pueblo indígena que vivía en el valle central de Chile); посилання на відому національну особу: *nerudiana* (relativo al poeta chileno Pablo Neruda), *o'higiniano* (relativo a Bernardo O'Higgins, padre de la patria en la historia de Chile); повільності: *lenta, lesa, amermelada, asopada*; нахабності: *sinvergüenza, frescolina, despreocupada*; малозначності: *piñufla, despreciable, insignificante*; поганого стану: *maluenda, piltrienta, andrajosa*.

На цьому етапі дослідження характерною є полярна оцінка, яка виявляється в таких контрастних визначеннях: *propriavs. común; conocidavs. oculta; antiguavs. nueva; individualvs. colectiva; humildevs. cuática; modestavs. desmoralizante; universalvs. unica*. Семантичні антиномії, використані як реакція на стимул *identidad*, свідчать про те, що представники чилійського національного варіанта іспанської мови визначають ідентичність у двох напрямках: 1) ідентичність є чимось суто власним, особистим; 2) ідентичність є чимось суто загальним, вседоступним.

Дієслова, з якими найчастіше асоціюється словосполучення *identidad*, об'єднані в такі лексико-семантичні групи: створювати (*formar, crear, construir, hacer, forjar, inventar, crear, idear, discurrir*), шукати (*buscar, indagar, cachurear, intrusear*), говорити (*hablarde, divulgar, copuchar, gritonear, palabrear, verbalizar*), піддроблювати (*falsear, disfrazar, falsificar*), підтверджувати (*verificar, comprobar, convencerse, acreditar*), змінювати (*cambiarde*), берегти (*proteger, preservar*), знати (*saber, conocer, interiorizar*), втратити (*perder, chacrear*), мати (*tener, poseer*), відштовхувати (*rebelar, expulsar, deshechar, abandonar, dejar, clotear*). З меншою частотністю зафіксовано дієслова із семантикою полемізувати (*polemizar, digerir*), руйнувати (*destruir, derrumbar*), відновлювати (*recuperar, renovar*), здаватися (*parecer, aparentar*), зміцнювати (*armar, fortalecer*), обмежувати (*limitar, delimitar*), уточнювати (*precisar, aclarar*), стирати (*borrar*), слідувати (*seguir*), визнавати (*reconocer*), ментально осмислювати (*comprender, globalizar, concienrizar, luquear, objetivizar*), любити (*querer*), об'єднувати (*unir, fusionar*), розрізняти (*distinguir*), виховувати (*educar*), показувати (*demostrar*), виміряти (*medir*), встановлювати (*establecer*), включати (*incluir*).

Одиничними предикативними зв'язками виявилися поєднання лексеми *identidad* із дієсловами

із семантикою надмірного використання (*pulpear*), «починати щось нове» (*gatülar; desencadenar*), «асоціювати з футболом» (*futbolizar*), «докучати», «набридати» (*cachañear; catetear; jeringuear; molestar*), «рекламувати» (*publicitar; promocionar*), «ранити» (*vulnerar*), «узурпувати» (*usurpar*), «графічно презентувати» (*graficar*).

На етапі узагальнених схожих реакцій вільного асоціативного експерименту виявлено різні концептуальні ознаки, які ми наводимо в процентному співвідношенні в порядку спадання.

Ідентичність – це конформація, яка перебуває між індивідуальним і соціальним: *La identidad ha sido comprendida como una conformación que se encuentra entre lo individual y lo social. La identidad implica así una reflexividad lógica de un sujeto (individual o colectivo) que se ve a sí mismo a lo largo del tiempo* – 25%.

Ідентичність – це серія переговорів із контекстом: *Las identidades una serie de negociaciones con el contexto, pues emerge en procesos de identificación con unos y diferenciación con otros, aceptando y rechazando atribuciones acerca de lo que somos* – 17%.

Ідентичність – це практичний взаємозв'язок між людиною, яка займається своїм формуванням, та її контекстом: *Identidad finalmente refiere a una producción relacional entre un individuo conformándose y su contexto. Esta identidad en constante proceso de construcción es la base con la que el individuo significa (y valora) los sucesos que le ocurren, siendo un recurso fundamental para la toma de decisiones y para la ejecución de acciones del tipo que sea* – 15%.

Ідентичність – це процес постійного визнання та заперечення: *La identidad es un proceso de reconocimiento y negación permanente, cuya definición pasa por una experiencia que construye el propio individuo diferenciándose de un otro* – 12%.

Ідентичність – це послідовність кроків: *Identidad es la sucesión de pasos para comprender las acciones y decisiones que están ejecutandolos individuos determinando no sólo sus proyectos de vida profesional y social, sino que también las formas de vinculación social actuales* – 10%.

Ідентичність повинна бути сформована як міцне підґрунтя для людини, щоб та мала можливість визначити свою соціальну траєкторію: *Si bien identidad suele aparecer vinculada a relatos del pasado, debeser comprendida en su función de construir una posición sostenible para el sujeto, que responda a su trayectoria social a la vez que le permita enfrentar las demandas del presente, resistiéndolas, modelándolas y modulándolas* – 8%.

Ідентичність визначається як суб'єктивний бік культури: *La identidad se define como el lado*

subjetivo de la cultura y se constituye en virtud de un juego dialéctico permanente entre autoafirmación (de lo mismo y de lo propio) en y por la diferencia. Teniendo en cuenta que las culturas y las identidades culturales no existen en un vacío (aisladas unas de otras), la continuidad y los cambios obedecen a factores tanto internos como externos con los que interactúan – 6%.

Ідентичність – це те, що міцно пов'язане з минулим: *Identidad es lo que está orientado fuertemente hacia el pasado, sustentándose en tradiciones culturales, sistemas de creencias, la lengua* – 4%.

У певних соціальних колах виникає новий тип ідентичності, більш гетерогенний та суперечливий, що пов'язано з формою трудових відносин, які вступають у діалог із різними вимогами певних осіб: *En ciertos grupos sociales se promueven las nuevas identidades mediante formas devinculación laboral queentranen diálogo con diversas demandas identitarias. Deestos encuentros surgen nuevas respuestas identitarias, más heterogéneas y contradictorias* – 3%.

Як результат аналізу суб'єктивних дефініцій на стимул *identidad*, наданих учасниками експерименту, отримано різноманітні концептуальні ознаки. Під час опитування отримано 200 дефініцій. Наведені нижче концептуальні ознаки ми виокремили в 4 основні групи схожих за семантичним складом дефініцій. Ми подаємо їх у процентному відношенні в порядку спадання.

Більшість учасників порівняли ідентичність до *lachelenidad* (приналежності до чилійської нації): *El proceso de identificación nacional puede ocurrir a través de distintos medio sy condiferentes objetos. Nos identificamos con objetos y símbolos, con prácticas rituales y discursos, con personajes y grupos que movilizan diferentes significados – la chilenidad. У цю групу увійшов традиційний чилійський танець (la cueca chilena): se trata de un baile apreciado y muy querido, pero que no es frecuentemente practicado. Ocurre especialmente en un contexto ritual secular celebrado anualmente cada 18 de Septiembre, fecha en que se conmemora la Independencia de Chile. Las autoridades participan activamente y deben bailar en cada inauguración de las fondas o ramadas, que son los lugares de festejo público y que se instalan en todo Chile. А також вид бобових (porotos), які є не лише їжею, а й мають різні значення. Наприклад, народний вислів “más chileno que los porotos” є гіперголою, перебільшенням, яке означає, що щось або хтось є абсолютно та безперечно чилійським – 43%.*

Ідентичність як процес, в якому територіальна приналежність, спільна історія, досвід і життєві

шляхи завжди є вирішальними для диференціації себе з іншим: *La identidad es un proceso donde el arraigo territorial, la historia común, la sex periencias las trayectorias de vida resultan determinantes, siempre en relación a un esquema de diferenciación con uno tro. Esta noción de identidad impacta en el ejercicio de su ciudadanía, a la que ven siempre en relación con su lugar en la sociedad, con la satisfacción de sus necesidades y con su protesta frente al Estado – 22%*.

Визначення ідентичності як сукупності глибокої патріотичної свідомості (*una profunda conciencia patriótica*) та благородного християнського духу (*noble espíritu cristiano*) перед болем та нещастям: *ante el dolor y la desgracia, los chilenos siempre proceden con una profunda conciencia patriótica y con noble espíritu cristiano, elevando los corazones, fortificando su fe en los destinos de la nación, retemplando en el crisol del sacrificio sus más encendidas aspiraciones de bienestar común – 20%*.

Метафоричне використання ідентичності як колективної пам'яті (*memoria colectiva*): *El concepto de memoria colectiva es considerado relevante debido a su rol fundamental en los procesos de reafirmación de su posición en la sociedad – 15%*.

Деякі інформанти як асоціації наводили визначення важливості ідентичності як здатності вірити у власні ідеї та здібності. У своїх визначеннях ці інформанти говорили про те, що життя – це конкурентна гонка проти інших, в якій поняття ідентичності є орієнтиром у пошуку успіху: *Ser un individuo es estar arrojado a un espacio social masivo donde distintos sujetos luchan por alcanzar sus metas personales y obtener un conjunto de bienes materiales y simbólicos que son escasos. En esa carrera, identidad es la clave de confiar en tus propios objetivos, confiar en tus propias capacidades, prepararse y esforzarse para salir adelante.*

Висновки. Здійснене дослідження показало, наскільки великим є асоціативне поле концепту «ідентичність» у чилійській мовній картині світу. У багатьох асоціаціях експліцитно виражено конотації національної приналежності, національної єдності, відчуття патріотизму: *nacionalidad, la unidad nacional el sentimiento patrio*. Також учасники експерименту зазначають, що було б неправильно визначати та зменшувати складність і різноманітність поняття ідентичності в сучасному чилійському суспільстві до простої моделі, оскільки ідентичність також впливає на формування суспільних кіл та класів: *La identidad también influyen la formación de la comunidad, que termina siendo compartida (alser reconocida*

comopropia) rechazada (alser reconocida como de los otros). La pertenencia define el tipo de personas en relación con su experiencia y con su comunidad.

Диференціація реакцій за віковою групою: найпоширенішими реакціями серед молоді (20–40 років) виявились асоціати *autenticidad, libertad, dignidad, personalidad*, що свідчать про превалювання ознак автентичності, свободи, гідності, особистості. Учасники старшої вікової групи (40–60 років) визначають аспект глибокої солідарності як один із найголовніших. Для них це поняття складається із благодійності та любові, які спонтанно виникають у чилійців у моменти державної кризи, катастроф та нестабільності у суспільстві: *Este espíritu de solidaridad es el espíritu de nuestra raza, de nuestra cultura cristiana, de nuestro ancestro hispánico, saturado de Dios, por ello, decaridad*. Також характерним для цієї групи є визначення національної ідентичності як розмаїтості місцевих і соціальних реалій країни (*la diversidad de las realidades locales y sociales del país*), об'єднаних спільним релігійним почуттям (католицька віра), духом солідарності, культурними традиціями й архетипами.

Спільними реакціями на стимул *identidad* незалежно від вікової групи виявились лексеми на позначення ідентифікаційних документів (*los documentos oficiales*), контролю ідентичності (*el control de identidad*), гарантії безпеки для всіх (*garantizar la seguridad de todos*), рівні права в суспільстві (*las relaciones igualitarias en el espacio público*), почуття гідності та поваги (*la dignidade igual respeto*).

Превалювання визначень на позначення патріотичного почуття (*el sentimiento patrio*) і концепції національної єдності (*la concepción de unidad nacional*) у межах аналізу асоціацій та суб'єктивних дефініцій дає можливість зробити висновок про те, що концепт *identidad* є одним з основних концептів у сучасній чилійській мовній свідомості. Експеримент показав, що респонденти визначають ідентичність у межах чотирьох основних позицій: 1) формування особистості є спробою заповнити онтологічну порожнечу колективного (й індивідуального) начал і стримувати будь-які натяки на неї; 2) ідентичність є умовною та відкритою до інтерпретацій; 3) ідентичність як шлях до самореалізації та самовдосконалення: пошук автентичності; 4) процеси визначення ідентичності в Чилі сьогодні мають розумітися в межах важливих політичних, культурних та економічних змін, які переживає чилійське суспільство в останні десятиліття.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Попова З. Д., Стернин И. А. Когнитивная лингвистика. М.: Изд-во «АСТ: Восток – Запад», 2007. 314 с.
2. Уфимцева Н. В. Сопоставительное исследование языкового сознания славян. Методологические проблемы когнитивной лингвистики. Воронеж: ВГУ, 2001. С. 65–71.
3. Diccionario de Real Academia Española. URL: <http://dle.rae.es/?id=KtmKMfe>.
4. Larousse diccionario de la Lengua Española Esencial. URL: <https://archive.org/details/larousedicciona00mx>.
5. Nuevo Tesoro Lexicográfico de la Lengua Española. URL: <http://buscon.rae.es/ntlle/SrvltGUILoginNtle>.

REFERENCES

1. Popova Z. D. Kognitivnayingvistika [Cognitivelinguistics] / Z. D. Popova, I. A. Sternin. M.: Izd-vo “AST: Vostok-Zapad”, 2007, 314 p. [in Russian].
2. Ufimtseva N. V. Sopostavitel'noye issledovaniye yazykovogo soznaniya slavyan // Metodologicheskyeproblemykognitivnoylingvistiki[Comparative study of linguistic consciousness of the Slavs // Methodological problems of cognitive linguistics]. Voronezh: VGU, 2001, pp.65–71 [in Russian].
3. DiccionariodeRealAcademiaEspañola [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu : <http://dle.rae.es/?id=KtmKMfe>.
4. Larousse diccionario de la Lengua Española Esencial [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu : <https://archive.org/details/larousedicciona00mx>.
5. Nuevo Tesoro Lexicográfico de la Lengua Española [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu : <http://buscon.rae.es/ntlle/SrvltGUILoginNtle>.